

Одним з головних аргументів на користь веганських та вегетаріанських меню є їх користь для здоров'я. Дослідження показують, що рослинна їжа має багато переваг перед традиційними продуктами тваринного походження. Вона містить більше вітамінів, мінералів, антиоксидантів та інших корисних речовин для організму. Водночас, таке харчування знижує ризики розвитку серцево-судинних захворювань, діабету та інших захворювань [2].

Окрім того, веганські та вегетаріанські меню сприяють збереженню навколишнього середовища та екологічній захист. Вирощування тварин для виробництва м'яса та інших продуктів тваринного походження є надзвичайно шкідливим для навколишнього природного середовища [3]. Воно призводить до вирубки лісів, великих викидів шкідливих газів у повітря та забруднення водою. Отже, веганське та вегетаріанське харчування сприяє зменшенню екологічного футпринту та збереженню природних ресурсів.

Зростаюча популярність веганства та вегетаріанства серед гостей готелів та ресторанів вимагає від власників закладів постійного розвитку та розширення свого меню. Вони повинні постійно вдосконалювати рецепти, вивчати нові продукти та створювати цікаві та смачні страви, які задовольняють потреби веганів та вегетаріанців [3].

Проте, важливо враховувати, що веганське та вегетаріанське меню не повинне бути просто альтернативою для тих, хто не споживає продукти тваринного походження. Воно повинне бути різноманітним, смачним та насиченим, щоб привертати до себе всю аудиторію, незалежно від її харчових уподобань.

У підсумку, роль веганських та вегетаріанських меню у сучасних готелях та ресторанах дуже важлива. Вони відкривають нові можливості для розвитку бізнесу, привертають більше клієнтів, сприяють збереженню здоров'я та екології та допомагають власникам закладів відповідати на зростаючі вимоги споживачів. Тому важливо, щоб готелі та ресторани продовжували розвивати та удосконалювати свої веганські та вегетаріанські меню, щоб задовольняти потреби різних груп клієнтів і сприяти сталому розвитку гастрономічної індустрії.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Hackett, P. (2019). The Vegan Cookbook for Beginners: Plant-Based Recipes & Diet Plan Tips for Success. Rockridge Press.
2. Застосування вегетаріанського та веганського харчування у ресторанному бізнесі: аналіз тенденцій та впровадження в Україні. URL: https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2019/fin/potr/brrbs/brrbs_u/brrbs0119_u.html.
3. Вегетаріанська та веганська кухня: переваги та можливості для готелів та ресторанів. URL: <https://www.greenhotelier.org/our-themes/food-and-drink/vegetarian-and-vegan-cuisine-benefits-and-opportunities-for-hotels-and-restaurants/>.

Курепін В.М.,

к.е.н, доцент, доцент кафедри методики професійного навчання
Миколаївський національний аграрний університет

КЛИМАТИЧНА НЕЙТРАЛЬНІСТЬ ДЛЯ УКРАЇНИ: МИФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ

Кожна держава світу намагається перебудувати свою економіку на забезпечення зростання соціальних потреб її громадян, при цьому вона повинна бути кліматично нейтральною, принаймні треба прагнути цього. Україна теж відкрита для змін, вона поступово синхронізує свою кліматичну і економічну політику в цьому напрямку [1, с. 45].

Національна економічна стратегія України має довгострокову кліматичну мету, - досягти кліматичну нейтральність до 2060-го року. Наша держава, як інші світові економічні гіганти, зокрема Європейський Союз, Японія, Південна Корея, заявили про намір досягти кліматичної нейтральності у найближчому майбутньому. Людська діяльність, нажаль,

спричиняє викиди парникових газів в атмосферу, тому дуже важливо знайти ту рівновагу між діяльністю людини та можливості природи, яка дозволить розвиватися країнам світу. Кліматичну нейтральність досягти можна за рахунок врівноваження тотожності кількості цих газів, вилучених з атмосфери різними методами. Кожна держава повинна мати свої методи балансу [2, с. 270].

Український уряд останні десять років активно обговорює проблеми зміни клімату. Це важливий стимул для вітчизняного бізнесу врешті поставитися всерйоз до кліматичної мети. Однак економіка України недостатньо розвинута та неготова до змін, нам потрібен час і гроші, щоб взятися за кліматичні амбіції. Перспективи приєднання до угод та прийняття на себе зобов'язань стали для України довгостроковими перспективи із-за небажання відмовитися від вугілля в галузі енергетики. Констатуємо, зниження викидів парникових газів в атмосферу бізнесом завжди сприймається скоріше як тягар, ніж можливість бути близько від сучасних чистих технологій. Тому, на нашу думку, сьогоднішні амбітні цілі стають довгостроковими, із-за небажання вирішувати їх саме сьогодні [3, с. 94]. Проблеми впровадження сучасних чистих технологій та досягнення цілей вуглецевої нейтральності економіки перекладаються на наступні покоління.

Є ще декілька питань. Навіщо потрібно Україні прямувати до кліматичної нейтральності? Якою буде плата за зміни в економіці, чи виграють від цього українці? Факт є фактом, за вуглецеву нейтральність готові взятися багато країн, не випадок – Україна. Глобальна кліматична криза це виклик для усього світу, концентрація в атмосфері парникових газів досягла історичного максимуму, хоча світова економіка дещо сповільнила свій рух.

Екстремальні та несприятливі погодні явища (посухи, масштабні лісові пожежі, водна криза), які останні роки все частіше виникають в Україні, стали причиною катастрофічних втрат об'єму врожаю. Україні щоб уникнути ще гіршого розгортання таких подій потрібна декарбонізація економіки. Відразу зазначимо, кліматична нейтральність не знизить усі викиди парникових газів до абсолютного нуля [4, с. 35]. Нажаль у деяких секторах української економіки не вийде досягти зменшення викидів навіть при застосуванні найсучасніших технологій. При таких обставинах треба досягати врівноваження між результатами людської діяльності та впроваджені заходів, які покликані скоротити викиди парникових газів. Мова йде про «нетто-нуль викидів».

Питання надлишкових викидів можна вирішити за рахунок відновлення та розширення зелених насаджень. Але для нових лісів в Україні землі нажалі не вистачить. Треба розробка технологій по вловлюванню та зберіганню вуглецю, але вони знаходяться на стадіях ранньої розробки, та і потенціал їх обмежений. Тому науковці, експерти радять фокусуватися на максимальному зниженні викидів, а потім вже на їхній компенсації, наприклад, перехід на відновлювані джерела енергії та екологічні види транспорту.

Прорахувати подальші шляхи вуглецевої економіки та економічні наслідки забруднення водойм та підземних вод від діяльності підприємств, що видобувають чи спалюють викопне паливо на превеликий жаль дуже складно. Жоден уряд за усі роки незалежності країни так і не розібрався, а скільки ж ми сплачуємо зараз, та яку ціну будемо мати потім. На те причин декілька, серед них, на нашу думку, одна з важливих - непопулярності рішень та будь-яких великих змін [5, с. 289]. У вітчизняній промисловості присутній потужний вплив вугільно-газового лобі, який зацікавлений у збереженні поточної ситуації.

Щорічні державні мільярдні субсидії галузі вугільної видобудови не призвели до реформування галузі на позитивні зрушення. Навіть не діє відомий принцип «забруднювач платить». Але все більше українців впевнені - економічне зростання й захист навколишнього середовища, питання однакового значення [6, с. 195]. Все більше українців питання охорони довкілля та вирішення екологічних проблем ставлять на перше місце.

Сподівання українців може вирішити декарбонізація економіки. Вона в змозі відповісти на виклик кліматичних змін, забезпечити здорове економічне відновлення після викликів останніх років (пандемія, війна), вирішити деякі інші екологічні та соціальні

проблеми. Україна прийняла відповідальне рішення стати на шлях кліматичної нейтральності протягом наступного десятиліття. Саме це має стати головним поштовхом винирнути з прірви марнотратства ресурсів та енергії.

В Україні економіка енергоємна, половину виробленої та імпортованої енергії втрачають на її перетворення та транспортування до кінцевого споживача (в країнах ЄС на 12% нище). Найбільші споживачі енергії в Україні, це побутовий сектор та промисловість, а надмірне споживання енергії на опалення будинків (житлових, громадських) має постійний негативний вплив та наслідки для навколишнього середовища.

Промисловість, до того ж і побутовий сектор мають колосальний потенціал [7, с. 79] до впровадження енергозберігаючих заходів та технологій. При впровадженні енергоефективних заходів у споживанні тепла будівлями секторами виробництва та побуті, транспортуванні тепла можна споживати менше та ефективніше, втричі скоротити імпорт природного газу і врешті знизити викиди парникових газів. Додайте потенціал зайнятості населення на виконанні робіт із термомодернізації будівель. Він оцінюється, у такий важкий час для України, у сотні тисяч робочих місць. Локальні робочі місця будуть сприяти розвитку місцевої економіки по всій країні.

Найбільша частка викидів парникових газів в Україні припадає на енергетику, транспорт, промисловість. Вони є найбільшими джерелами забруднення повітря, тому декарбонізація таких секторів – обов'язкова. Головною передумовою переходу України на чисті джерела енергії в усіх секторах економіки є енергоефективність [8, с. 28].

Отже, ми розуміємо, що було «до» декарбонізації економічного сектору економіки України, треба дати шанс сьгоднішньому поколінню відчутти, що буде «після». Україна сьогодні має унікальний шанс стати на крок ближче до сталого розвитку на благо власного суспільства, бути незалежною від окремих фінансово-промислових груп. Для цього потрібне розуміння реальної вартості «вугільно-оптимальної» економіки для громадян України. Якщо влада й бізнес як можна скоріше розпочнуть важливий і давно необхідний діалог про справедливий перехід до чистішого довкілля, тим раніше сучасне покоління вітчизняних громадян зможуть насолодитися чистим повітрям та і довкіллям в цілому.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Batsurovska I., & Kurepin V. (2024). Prospects for the use of wind power plants: advantages and environmental safety. Traditions and new scientific strategies in the context of global transformation of society. Baltija Publishing, 1, 34-55. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17403>.

2. Курепін В. М., Іваненко В. С. Екологія та війна, погляд через минуле у майбутнє, глобальні виклики, загрози // *Ekologia i racjonalne zarządanie przyrodą: edukacja, nauka i praktyka [Zasób elektroniczny]: materiały z międzynarodowej konferencji naukowo-praktycznej (Łomża – Żytomierz, 15.11.2023 r.)*. Łomża : MANS w Łomży, 2023. С. 265-275. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16200>.

3. Іваненко В.С. Екологічні проблеми використання та охорона річок басейну Прип'яті // *Trans boundary Dniester River Basin Management and EU Integration – Step by Step : Proceedings of the International Conference Chisinau, October 27-28 2022 / editor: Ilya Trombitsky; editorial and scientific conference committee: Gheorghe Duca [et al.]*. Chişinău: Eco-TIRAS, 2022 (Arconteh). С. 92-96. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11848>.

4. Дідняк А. Стратегії оптимального використання природних ресурсів на підприємствах Миколаївської області // *Збереження планети - глобальні виклики, загрози, можливості на засадах результативного партнерства : тези доповідей тематичного круглого столу з питань екологічної безпеки до Всесвітнього Дня Землі - Earth Day, м. Миколаїв, 20 квітня 2023 року / Миколаївський національний аграрний університет*. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 33-36. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13244>.

5. Kurepin V. Innovative security technologies in the management of business facilities // *Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці : збірник матеріалів Міжнародної*

науково-практичної інтернет-конференції (м. Ломжа - Харків, 14 березня 2024 р.). Ломжі ; Харків : ПЗВО "Харківський технологічний університет "ШАГ" ; MANS в Ломжі. 2024. Ч. 1. С. 286-294. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17160>.

6. Іваненко В. С. Окремі поняття екологічної безпеки життєдіяльності // Проблеми та перспективи розвитку системи безпеки життєдіяльності : матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, курсантів та студентів, м. Львів, 25-26 березня 2021р. Львів : ЛДУ БЖД, 2021. С. 192-194. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9075>.

7. Лотарева Д. Використання інноваційних технологій та методів управління виробничими процесами за допомогою штучного інтелекту // Молодь, наука, бізнес : матеріали Всеукр. інтер.-конф. здоб.вищ.освіти і мол.учених, 5-6 жовтня 2022 р., м. Миколаїв. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 77-80. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11860>.

8. Курепін В. М., Іваненко В. С. Альтернативні джерела енергії, як захід скорочення антропогенних викидів парникових газів у Миколаївській області // Глобальні ризики у формуванні міжнародної екологічної безпеки. Збережемо джерело життя – воду! [Електронний ресурс] : тези доповідей здобувачів вищої освіти спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на обліково-фінансовому факультеті до Всесвітнього Дня водних ресурсів, м. Миколаїв, 22 квітня 2020 року. - Миколаїв : МНАУ, 2020. – С. 26-29. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7057>.

Морозова А. В.,

здобувач IV курсу ОС «Бакалавр»

ОПП «Екологія, охорона навколишнього середовища

та збалансоване природокористування»

Маріупольський державний університет

ПРОМИСЛОВЕ ЗАБРУДНЕННЯ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Забруднення - внесення в навколишнє середовище або виникнення в ньому нових, зазвичай не характерних фізичних чинників, хімічних і біологічних речовин, які шкодять природним екосистемам та людині. З ростом міст ускладнюється і їх промислово-господарський комплекс, що призводить до забруднення міського середовища відходами виробництва.

Україна є однією з індустріальних і аграрних країн. Підприємства важкої промисловості становлять основне техногенне екологічне навантаження. Значна частка промислових підприємств (більше 80%) розташована в містах. За статистикою, до 90% газу, рідких і твердих відходів утворюється в містах, близько 10% – у сільській місцевості.

Екологічні катастрофи ставлять під загрозу життя і здоров'я людей. Це, безумовно закономірно викликало необхідність прийняття нових правових норм для забезпечення безпеки людини.

Поняття екологічної безпеки багато в чому відрізняється від загальноприйнятого визначення національної безпеки. Друге зосереджене на запобіганні екологічним негативам, в той час як перше несе в собі не тільки попередження, ай виявлення та нейтралізацію потенційних загроз та тих які уже існують національним державними інтересам, в основному екологічного характеру.

Забезпечення екологічної безпеки і забезпечення максимального стану екологічної рівноваги на всій території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави (ст. 16 Конституції України)[1]. Кожен громадянин України має право на навколишнє природне середовище, яке не буде завдавати ніякої шкоди його життю та здоров'ю. А також на відшкодування шкоди яка може бути завдана порушенням цього права. Держава надає гарантію на екологічно безпечне